

papság úgy egyháza, mint a saját érdekeinek minél intenzívebb felkarolását, hanem épen a néppárttól. A liberális kormányoknak negyven éven át bőséges alkalmuk volt a kath. egyház belételeire oly fontos autonómiát megadni, — nem tették meg. Most sem fogják megadni azt, hanem helyette nagyon is élénken emlegetik az egyházi vagyon szekularizációját, az egyházi iskolafentartói jogának elbitorlását, — szóval mindent, amiről tudva van, hogy az egyház jogkörét érzékenyen érinti.

Az országban lezajlott képviselőválasztások tanulságai nagyon súlyosak. Okulhat belőle egyházi és világi egyén, okulhat Magyarország egész katolicussága. A néppárt visszakerült oda, ahol ezelőtt tizenöt évvel volt. Arculaspása ez az egész katolicizmusnak. Tanuljuk meg, hogy nekünk katolikusoknak keresztény politikát, a néppárt politikáját kell vallanunk!

Legelsőbben kötelessége ez minden katolikus papnak.

Ego.

Feljegyzések.

Protestáns hajsza — a pápa és az egyház ellen — Németországban. Nagy híhóval futtak fel a németek X. Pius pápának legújabb körlevelét, melyet Szentséges Atyánk Borromei sz. Károly szentéavatásának 300 éves évfordulója alkalmából adott ki. A pápai körlevél latinul van írva és felhívja meleg, szeretetteljes hangon a papokat,

emelete van, az u. n. Hochmünster, mely gyönyörű márvány és porphyroszlopokkal nyílik a főhajóra. Ezeket az oszlopokat 1794-ben a franciák elrabolták. Leveretésük után azonban emlíkenek legnagyobb része visszakerült s a hiányokat újjalakították.

A kupola belsejében gyönyörű mozaikkép ábrázolja az Apokalypsis azon jelenetét, hol a huszonnégy vének és négy előlányek imádkáznak a királyiszeken ülő Istent. A kupola s a pillérek boltívei között levő részen szintén mozaikképek ábrázolják Máriát s ker. szent. János, szent. Gabrielt s szent. Mihály arkangyalokat s a tizenkét apostolt. Mária s szent. Mihály közt térdel N. Károly, kezében a Münster kicsiny hasonmása; Ker. szent. János és Gábritel közt pedig III. Leó, ki a templomot 804-ben felszentelte. A mellékhajó emeletének boltjait is meglepő szép mozaikok díszítik, pl. az Isten városa, a forrásból ivó szarvasok stb. A padló közepén egy márványlapot látunk „Carolo magno” felirással. Valószínűleg itt nyugodott legelőször N. Károly. Innen I. Frigyes emeltette ki ünnepélyesen s talán ennek emlékére csináltatta az óriási lustert, mely a kupola közepéről, egy a perspektívának megfelelően lefelé keskenyedő láncon függ alá, úgy, hogy a láncon mindenütt egyformán vastagnak látszik. A karkápolna ekességei közt első helyet foglal el egy a XI. századból való szöszek. Igen érdekes egy luszterként csüngő faragvány: egyik oldalán Mária menyemenetelét, a másikon őt, mint a mennyeorszag királynéját ábrázolja. A magyar kápolna a sok szép dolog mellett egy kis bosszúságot is képes szerezni. Három hatalmas kétféjű sas hir-

degy óvakodjanak az Egyház kebelén belül divatossá vált és többnyire teveszméket hirdető új aramlattól — az u. n. modernizmustól és ragaszkodjanak az Egyház igazi és tiszta tanításához.

Ez magában véve semmi sérelmet nem foglal egy állam ellen sem —, mert a pápa csak Istentől rászabott kötelességét teljesítette, mikor pásztorait a baránybőrbe bujt farkasokra figyelmessé teszi. És mégis a körlevél nem várt forrongást idézett fel — a német protestánsok között —, akik a latin szöveget vagy tudatlanságból vagy gonosz akaratulag elferdített alakban fordították le, és a hitújítóknak vonatkozó részletet tévesen magukra véve, azt úgy magyarázták, mintha őket akarta volna sújtani a pápa szellemi fegyvere és a vallásbéke megsértését látták benne. Három interpellációt adtak be a gonosz kormányhoz a dühösen kiabáló protestánsok úgy, hogy a birodalmi kancellár, — Bethmann Hollweg volt kénytelen lecsitítani a darázstermesztű lutheránus fanatikusokat, akik azt kiabálták hogy a gonosz kormány kérjen elégtételt a pápától. — A kancellár diplomatikus és kiterő választ adott jelentvén, hogy a vatikáni porosz követ lépéseket tett ez ügyben, — amelyben különben már is kijelentette a Vatikán hivatalos lapja, hogy a legtávolabbról sem akarta sérteni a német protestántizmust.

*

Ime mily érzékenyek még ma is a protestáns kedélyek. Mily viharokat akarnának támasztani képzelt sérelmekből. Ez az egész hecc pedig semmi más, mint a katolikus gyűlölet német evangélikus szövetség hajszája a Szent-szek ellen. Az egész körlevélbotrányt Berlinben rendezték, ahol tulzába esett német protestáns körök régóta adózó gyűlölettel nézik a németországi katolicizmus diadalmos előrehaladását.

deti, hogy Mária Terézia, II. József s I. Ferenc restaurálták a Nagy Lajos építette kápolnát. Két utóbbi csak Imperatorként szerepel, a „rex apostolicus” fölösleges. Negyediknek egy Anjou-kori magyar cimert látnunk. Szent királyaink szobrai se bájoltak el. Szt. László Kossuthszakkal, de bajusz nélkül olyan, mint egy hollandi matróz. Csak az vigasztalt, hogy a kápolna frontján kívül egy magyar cimert díszlik, de az se látta azt. István koronáját, aki olyan császári formáját faragott a cimere felé. A kápolna, mely most kincstárul szolgál, tele van drága ereklye-, szentségtartókkal, s más vallásos tárgyakkal. Két román stílyű ereklyetartó a „Marienschrein” és Karlschrein csaknem koporsó hosszúságúak. Első ruhaereklyéket tartalmaz az Isten anyjától, Krisztus Urunktól s Ker. szent. Jánosól. A második N. Károly maradványainak nagy részét. A magyar ötvösművészetet dicséretül egy néhány igazán művészi Anjou cimert. Nagy Lajos ajándéka továbbá három emailkép, melyek közül különösen két Máriakép szabályos, szelíd arca hatott rám kellemesen, ellentétben a kincseket tartó szekrények ajtáin látható németalföldi vagy német képekkel, hol a pisze orrot következetesen tapasztaltam. Legértékesebb talán az összes kincsek közt V. Károly ajándéka: egy kis szentségtartó valódi gyémántokkal. Egyik szekrényben egy emlékérem hirdeti, hogy pár év előtt itt mondotta el arany-miséjét Samassa bíchornak.

A Münsterből csak egy piac választja el a „Rathaus”-t, a régi városházát. Ennek déli részéhez harmonikusan hozzáépítették a „Verwaltungsgebäudet”; ez a hivatalos fórum, a régi

Németország a modernizmus hazája, ezt az irányítást onnan indították utnak a katolicizmus megfontására és így semmi eszűdalkozni való nincs azon, ha az ördög ott érezte meg először, hogy a farkára hágot a nagy port felvert körlevél azon része, mely felhívja az Úr szolgáit, hogy ők is oly bátran és oly elszántan küzdjenek a modernisták tévtanai ellen, mint ahogyan tette ezt Bor. sz. Károly a XVI-ik századbeli nagy aposztaziával szemben.

Tehát itt az őz protestáns tevely csak példagyánant van felhozva és a hasonlat kedvéért és mégis a komoly németek csatasorba állottak rögvést e miatt és torz fordításban ráfogták a körlevélre, hogy igazat és gyáláz, s hogy szembe kell szállani a telekezeti békét komolyan veszélyeztető szidalmakkal és gyalázásokkal, melyekkel a pápa körlevele az evangélikus egyházat, a reformációt és reformátorokat és a protestántizmus híveit szegődött német fejedelmeket és népeket illeti. Tehát látjuk ebből is, mennyire siet a protestántizmus mindent elferdíteni a maga céljaira kihasználni és minden áron vallásérelmet keresnek ott, ahol az nincs és bele akarják magyarázni a vallásbéke megsértését a legnagyobb rosszakarral a Szentatyai szelid letnébe. Bezzeg — ha olvasnánk a „Sárospataki Lapok” káromkodásait a pápa és a papisták ellen és ők volnának a meghurcolt katolikusok, akkor mit csinálnának a kancellárral?

Türelem! jöjjön el a te országod oda is!

Aki oly ujságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek írnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. *Stolz Albán.*

épület ünnepies alkalmakra szolgál. Göt stílusban épült, két toronnyal. A főbejárat fölött Krisztus szobra látható, előtte N. Károly s III. Leó térdelnek. Ezen az oldalon még negyven, császárokat, vagy más történelmi alakokat ábrázoló szobrot látunk kiugró oszlopfőkön. A diszes lépcsőházból csakhamar a „Kronungssaal”-ba jutunk, hol egykor a német császárokat nem a korona, mint előbb hallám, hanem a koronázás után egy fényes lakoma: „Kronungsmahl” várta. A négy hatalmas oszlopon nyugvó gótívek, egy aacheni festőt dicséret nyolc fresko, melyek N. Károly életéből vett mozzanatokot ábrázolnak, ünnepies benyomást tesznek az emberre. A képeken különösen megragadta figyelmemet két gyermek, kik a vizzel telt edényt tartják Widukind szász fejedelem keresztelésékor; a még pogány Widukind s szászainak meglepetése, mikor N. Károly ledönti bálványukat s a föld meg sem omlik össze, s a cordovai csatát ábrázoló képen egy mór hajcsár, ki a vezér harcra szerkeret vonó megvadult tulkokat úgy akarja feltartani, hogy egyiknek orrllyukaiba markol. Hancem most kezdek ráeszmélni, hogy én is nekibokrosodtam s egy hajcsárra volna szükség, ki orron, vagy torkon ragadjon, így kiáltván: „elég! A szerkesztő úrnak egyéb dolga is van, mint-hogy a te román és gót stílus mazelásaidat olvassa!” Igaz bizony! Különösen most, mikor a IV. éves urak a felszenteléshez közelednek. Hogyne volnának gondjai az apának, mikor fiait készül a nagy vándorútra bocsátani. Isten sok kegyelmét! A talán közeli ad faciem viszontlátásra! Szerkesztő úrnak igaz híve

Kovács Lajos.

A bányavidéki esperes-kerület koronagyűlése.

Folyó hó 9-én 100—150 km. távolságról gyűltek össze a bányavidéki esperes-kerület papjai — Zalatnai — koronagyűlésre, a komoly lelkipásztori munka érdekében nem ismerve semmi akadályt, semmi fáradságot.

Kerületünkben már hagyományos szokás szerint a koronagyűlést szentségimás és szent mise előzte meg. Szentségimás alatt ott látjuk térdelni az Úr Jézus számolya előtt példás buzgósággal az intelligens hitközség úri nőt nagyszámban; a tágas, szép, izléssel díszített hivatásához méltó, pedáns tisztaságú templom ajtókat hívőkkel telve. Szent misén jelen voltak az állami elemi és állami polgári leányiskola növendékei is. Utóbbiak szabatos szép énekekkel működtek közre az isteniszteleten, nagyban emelve a hívők áhitatát. Szent mise előtt Hussek Gyula nagygárdai lelkész tartott lelkes tanítást a szt. mise áldozatról, a szentségi Jézus imádására serkentve a hívőket.

Kora reggeltől a kerületi papság a buzgó hívek rendelkezésére állott a gyóntatószékben — nem hiába; s hogy minden félórán az áldozók díszes sorát láthattuk az oltár körül csoportosulni, oly buzgóságra, oly kitartó, nem kis fáradságot igénylő, hivatásérzéstől áthatott lelkipásztori gondoskodásra mutat, amint mindnyájunknak példaképpé szolgálhat. Diesérte érte Zalatnai derék esperes-plébánosának.

Szent mise végén volt a koronagyűlés, melyen mint fungens esperes Székely Károly zalatnai plébános először elnökölvén, hálásan emlékezik meg a kegyelmes Főpásztor úrnak azon kitüntető bizalmáról, mellyel őt a kerület élére állította, azon meleg szeretettel kéri paptestvéreinek jóakarati támogatását, hogy lelkészséggel járó hivatalának kegyes Főpásztorára magas tetszésének és esperesi kerületünk hasznára becsülettel felhessen meg; amelylyel paptestvéreivel szemben mindenkor viselkedni kíván.

P. Krämer Bonifác a kerületi papság nevében kedves közvetlenséggel üdvözlö az új esperest s a kerület osztalán örömeinek ad kifejezést afelett, hogy a főpásztori kegy érdemes, munkás papot s igazi szerető paptestvért állított a nehéz adminisztráció bányavidék élére; kívánja, hogy Isten kegyelme s testvéreinek őszinte szeretete támogassa mindenkor munkájában. Az új esperes hálásan köszöni a jóleső figyelmet s kéri, hogy a paptestvéri őszinte vonzalmat őrizze meg számára a jövőre is.

Elnöklő esperes jól átgondolt, éles megvilágítású, szinte korrajzot nyújtó szabad előadása a kath. sajtó szükségességéről s a támogatás eminenter szigorú kötelességéről — konklúziója lévén: lépjen be az esperesi kerület testületileg a kath. sajtóegyesület tagjai sorába. A lelkes és lelkesen fogadott megnyitó hatása alatt a kerületi papság elhatározta, hogy 200 kor.-val — mely összeget két évi részletekben fizet be — a kath. sajtóegyesület alapító tagjai közé lép, de ugyanakkor azon óhajának is kifejezést ad, hogy szívesen meg a torzsalkodás amúgy is sok oldalról támadott kevés számú kath. lapjaink között.

Ezután több fontos kérdést vitatott meg a gyűlés.

A betegek lelki gondozását illetően a ker. papság mint eddig, ezután is mindent elkövet, hogy az semmi kívánni valót ne hagyjon hátra.

A kórházakban — a rendes látogatásokon kívül azok vezetését s gyakori szent beszédekben a híveket kéri fel, hogy betegekhez haladék nélkül papot hírvának. A hosszabb időn át betegségben levőknek gyóntatására minden lelkes a helyi körülményeknek legmegfelelőbb napot választ ki s ezt tudatja híveivel. — Örvendetesen konstatalható, hogy a gyakori, néhol pedig a mindennapi szent áldozás a kerületben többé-kevésbé meghonosult. Ennek további előmozdítására a szombat délutánt a hívek gyóntatására óhajta fordítani a ker. papsága.

A „patronage” egyesületet nemes céljánál fogva pártolni kívánja a kerület, s minden tagja oda törekszik, hogy adott esetben érintkezésbe lépjen a központtal, nem lévén a kerületben eddig helyi egyesület.

A „pazsiva aszisztentiát”, tekintve különleges helyzetünket, a lelkek üdvére és nagyobb zavarok elkerülésére való tekintettel beható megbeszélés után annál inkább is fentartandónak véli a kerület papsága, mert az érvényben lévő „Provida” mitem szól a pazsiva aszisztenciáról s így nem érinti a régi particularis concessiót.

Forster János szentszéki tanácsos kéréséhez unisono testvéri szeretettel járul hozzá a kerület.

Magáévá tette a koronagyűlés a kolozsdobokai esperesi kerület indítványát, hogy a papi nyugdíszabályzatból a papság hozzájárulása nélkül létrejött szerelmes cikkely töröltesse.

A koronagyűlés miután a congrua ívek revideálását és a 800 frtos congruának felemelését oly életszükségletnek jelenti, mire nézve a szükséges lépések megtételére minél hamarabb kényseríteni fognak a körülmények, azon alázatos kéréssel fordul kegyelmes Főpásztorához, hogy a kongrua rendes időben való kiutalása iránt intézkedni kegyeskedjék.

Több rendkívüli eset és aprólekosabb ügy megbeszélése után státusgyűlési egyházi képviselőnek Müller János boicai plébános, egyházkerületi jegyzőnek pedig Hussek Gyula nagygárdai lelkész választott meg egyhangúlag. A jövő évi koronagyűlés helyül Körösbányát tűzték ki.

Koronagyűlés után az új esperes asztalánál részesültek gazdag, izletes lakomában, szellemes pohárköszöntők és kedélyes diskurzus között élvezve magyaros vendégszeretetét, miért ezuttal is kifejezem hálás köszönetünket.

Egy jelenvolt.

Tudnivalók a tanítók vasúti kedvezményéről.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium Hivatalos Közlönye június 15-i számában közli a kereskedelemügyi miniszteriumnak máj. 23-iki 33980. számú rendeletét a nem állami kötelekben levő tanítószemélyzet felárú menetjegyéről. Olvasóink egy részének érdekeről lévén szó, közöljük a nagyfotóságú kedvezmény főbb tudnivalóit.

A felárú menetjegy-kedvezményre igényjogosultságot nyertek a felekezeti jogakadémia és teológiák, továbbá a különféle felekezetektől, törvényhatóságoktól, községektől, magánosoktól fentartott, nyilvánossági joggal felruházott középiskolák, kereskedelmi iskolák, felsőbb leányiskolák, polgári iskolák, népiskolák és óvók

rendszeresített állást betöltő tanárai, tanítói, tanítónői és óvónői, beleértve nyilvános iskolákban működő rendszerezett hitoktatókat is. A kedvezmény a felsoroltaknak csak személyére szól, ellenben a családtagok semmiféle kedvezményben nem részesülnek. A kedvezmény nem terjed ki a nyugdíjasokra, még kevésbé ezek családtagjaira.

Akik a kedvezményt használni nem akarják, kötelesek a vasúti arcképes igazolványt kiváltani; akik az igazolványt ki nem állítják, vagy azért elkésve folyamodnak, azok az illető naptári év folyamára a kedvezményre számot nem tarthatnak.

Az arcképes igazolvány kiállítását a m. kir. államvasutak igazgatóságától kell kérni s az eziránti folyamodások az előző évi december végéig, vagy ha az illető igényjogosult kinevezése, illetőleg megválasztása évközben történt, a kinevezetést illetőleg megválasztást követő hó végéig nyújthatók be. A folyamodványt teológiáknál, jogakadémiaknál, középiskoláknál az igazgatónak kell ellátnia igazoló záradékkal és pecséttel, a népiskolák és óvók tanító személyzetét illetően a tanfelügyelő.

A folyamodványhoz két darab látogatójegy alakú és saját aláírásával ellátott fénykép is melléklendő, a folyamodvány bélyegmentes, de az arcképes igazolványok kiállításáért, valamint a következő évre való érvényesítéséért 2 kor. kiállítási illetéket kell fizetni posai leveljegyekkel, melyeket a folyamodványra kell ragasztani.

Az egyes intézetek kötelekben álló igényjogosult tanszemélyzet részére az igazolványok kiállítása, illetőleg a következő évre való érvényesítése közös folyamodványban együttesen kérelmezendő, mely esetben a benyújtandó névjegyzekre annyiszor 2 kor. értékű leveljegy ragasztandó fel, ahány személy neve a névjegyzekben foglaltatik. A folyó évre szóló igazolványokért a folyamodványt legkésőbb július hó végéig kell betérjeszteni a m. kir. államvasutak igazgatóságához. (Budapest, VI., Andrássy-út 75. sz.)

Elvesztett, vagy bármely okból használhatatlanná vált igazolvány helyett kiszolgáltatandó újabb igazolvány kiállításáért az eddigi megalapított 2 kor. kiállítási illeték helyett jövőben 3 kor. lesz fizetendő.

A vallásos nevelés és az állami iskolai tanításág.

Egy zsidó beszédben hangzottak el a szavak: „Arra kell törekednünk, hogy befolyást nyerjünk a tanuló ifjúságra. A művelődés fejlődése maga után vonja a vallásfelekezetek egyenjogúságát s ez természetesen elég a h-hoz(?)”, hogy a keresztény iskolák programjából a vallástani szakok kiszorítottassanak; mert miszsidóknem leszünk abban a helyzetben, hogy az összes keresztény(!) iskolák és intézetek tanszékeit elfoglaljuk. — Ebből következik, hogy a vallási kiképzésnek a házi nevelésre kell szorítania s mivel erre a legelőbb keresztény családban nem jut idő, a vallásos szellem lassankint sülyedni fog, mignem egészen eltűnik.”

A „Hausfreund”-ből vettem ki e sorokat s

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnévnek örvendő és legregőbb egyházi szerek, ruhák, zászlok stb. gyára.”

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

OBEBBAUER A. UTODA

níndennemű tanfélék szives figyelmébe ajánlom, annál is inkább, mert az on tanítók, kik a pozitív vallás ellen harcolnak, vagy ha csak semlegesen is viselkednek, a zsidókat szolgálgják.

Sajnos, ez irány rohamosan hódít a tanítók közt. Különösen az állami tanítók azok, — ismerek tiszteltemelt kivételeket is, — kik ebben vezető szerepre érzik magukat nemcsak jogosultaknak, de tanhivatottakkak is.

E vallástalan irányzat terjedésének bizonyítékai az állami tanítóság körében fokozat szerint: a vallási gyakorlatok elhanyagolása, azoknak szegénylése, rosszakarató megvetése, a papság üldözése. Sa fokozatok ellen való küzdesre nem igen van eszközünk. Pedig hatásuk romboló az ifjúság lelkében, mert mindig csak hitoktatója szájából hallja az intő szót s csak az ő példája lehet előtte, de azok példáján, kikre az ő tulajdonképeni kitanítása s nevelése biva van, nem épülhet. Pedig különösen a kis gyereknél volna ez szükséges, kinél az értelmi s akaratú fejlettség még nem akkora, hogy józan belátását szemléleti benyomásaitól függetlenül követhesse, hanem inkább a példa hat rá.

Beteghez vitték a legmúltóságosabb Óltársintézetet. A hitoktató s vele a gyerekek a csegetyűszárára léferdeltek, az állami tanító pedig állva maradt. Ez mindennap előfordulható eset s ép ezért nagy fontosságú. Kath. iskolánál könnyű azt rendezőzni. De hány ilyen eset van még! A hitoktató a gyermekeket templomba járásra kötelezi, a tanítók pedig felosztják maguk közt a hetességet s úgy vezetik őket templomba. A nem hetes pedig függetleníti magát a lelkisemlői kötelezettség alól is. Mintha bizony csak a gyermekek volna ez kötelezése s rá szükség. Mindenféle oktatásnál, parancsnál, szigoránál többet érne a tanulóknak, ha látná, hogy a tanító úr is, aki ő előtte e világon legnagyobb tekintéllyel, vele együtt hallgatja ájtatosan a szentmisét. Apponyi gróf volt közoktatásügyi miniszter nem régen kiadott rendelete is e bajon akar segítni.

Felteszem tehát a kérdést: lehet-e az állami tanítóságtól a jog erejéig követelni, hogy vasárnap és ünnepnap teljes számmal jelenjenek meg es vezessék saját növendékeiket a szentmisére? Lehet-e követelni a kath. vallású állami tanítóktól, hogy legalább a nyilvánosság előtt, hol a szülőök s gyerekek szemé őket minden bizonytalansággal figyelemmel kíséri, jó példával járjanak elől? Van-e kényszerítő s megtorló hatalom?

Szives választ vár erre a kath. tanügy hivatott védőitől itt e lapban

Nagy Béla.

HIREK.

— **Személyi hírek.** A székesegyház restaurálásánál folyó munkálatok ellenőrzése végett K a m m e r e r Ernő dr. udvari tanácsos, az orsz. szépművészeti múzeum igazgatója, orsz. múzeumi felügyelő és M ö l l e r István műépítész június hó 17-én Gyulafehérvárra érkeztek és a püspöki aula vendégei voltak.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter K o c h Sándor tanárt a kézdívásárhelyi róm. kath. főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá kinevezte, illetőleg az államiul kinevezett rendes tanárok létszámába átvette.

— **Személyzeti.** J a n k ó Antal kézdisárfalvi és B e n k e János gyimesközeploki lelkészeket saját kérésükre kegyelmes püspök urunk kölcsönösen áthelyezte.

— **Papszentelés.** Végzett teológusainkat Főpásztorunk fokozatosan június 25., 26. és 27-én szenteli pappá a székesegyházban; a lelekemelő és tanulásos szertartás naponként reggel hét órákor kezdődik.

— **Kik lesznek új papok?** A leendő új papok névsorát közöljük, a zárjelben levő hely a primicia helyét jelenti: B a l á s Lajos (Pesten végzett) (Nagykászón), B a l á s s y Imre (Gyulafehérvár, papnöve. kápolnája), B ö g ö z y József (Kézdiszentkereszt), F e r e n c z Sándor (Nagykászón), G a r a b e t Gerő (Beszterce), K e s e r ü András (Lembény), K i c s i d Géza (Gelence), P é t e r f f y Béla (Gyulafehérvár, papnövelde kápolnája), S i m o n f y József (Szováta), S z é k e l y János (Alfalú.) K e r e z s i Géza fiatalága miatt egy időre végzett teológus marad.

— **Lelkigyakorlat.** A felszentelendő lelkigyakorlatait P. F i e d l e r L. hirneves jezsuita atya tartja június 22., 23., 24. napjain. Mementókat kerünk számukra.

— **Érettségi vizsgálat.** A csiksomlyói r. kath. főgimnáziumban az ideai érettségi vizsgálatok máj. 16. és 17. napjain voltak. A vizsgáló bizottság elnöke dr. M a d z s a r Gusztáv makói állami főgimn. igazgató volt. A státust M i k ö Bálint képviselte. A tizenegy vizsgázó közül jól érett négy, érett nyolc, javító vizsgára utasított egy, a vizsgálat megismétlésére szintén egy.

— **Tanképesítő vizsgálat.** A csiksomlyói r. kath. tanítóképzőintézetben a tanképesítő vizsgálatok f. hó 16-án és 17-én folytak le, melyen K o v á c s Lajos egyhm. főtanfelügyelő elnökolt; a státust M i k ö Bálint, a kormányt pedig L e n g y e l Róbert s. tanfelügyelő képviselte. Nyolc jelentkező közül képesített hat, kettő pedig az őszi javítóvizsgára utasított. Kántori oklevelet kilenc jelentkező közül nyolcan kaptak.

— **Egyháztanács.** A gyulafehérvári róm. kath. hitközség egyháztanácsa és iskolaszéke június hó 22-én, szerdán d. u. 4 órákor a város-háza tanácstermében rendkívüli gyűlést tartott, amelynek tárgya a miniszteri leiratra való felterjesztéshez a tanítói fizetések megállapítása volt.

— **Régészeti gyűlés.** Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egylet június hó 25-én d. u. 4^{1/2} órákor a gyulafehérvári város-háza tanácstermében rendes választmányi gyűlést tart, amelyen a hivatalos ügyek elintézése mellett beterjesztik és tárgyalják az új alapszabályzatot.

— **Püspöki körlevél.** Megjelent Püspök urunknak ez évi VII. számú körlevele, amelyben bérmautjának tanulságos tapasztalatairól számol be: a marosi kerületben végzett bérmaut általában igen eredményes volt; Püspök atyánk mindenütt örömmel és megnyugvással szemlélte a papság lelkipásztori buzgósgának és sokoldalú munkásságának épületes műveit; a híveknek az igazi keresztény életre való törekvését, jámborságát, áldozatkésztségét és Krisztus anyaszentegyházához való őszinte ragaszkodását. A körlevél közli továbbá a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak a hitoktatók, tanárok, tanítók felárú vasuti jegy váltására szóló arcepek igazolványait illetőleg kiadott rendeleteit. Vegül tudatja, hogy a szüneti lelkigyakorlatokat Csiksomlyón fogják tartani, még pedig a papok részére július 4.—8-ig, a tanárok és tanítók részére július 12.—16-ig. Körlevelében Püspök Atyánk kitérásba helyezi,

hogy ezen szentgyakorlatokon személyesen is meg fog jelenni.

— **Hittani vizsgálatok.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziummal június hó 17. 18-án voltak a vallástani évszázó vizsgálatok, amelyeken I m e t s F. Jákó püspöki biztos, majd mindenként napon a legtöbb osztálynál P ü s p ö k urunk elnökolt. A vizsgálatokat több kiváló vendég tünstelte ki megjelenésével. A többi tárgyköböl most folynak az osztályvizsgálatok, amelyekre katholicus tanügyünk iránt érdeklődőknek szives megjelenését örömmel veszik.

— **A Tanítóegyesületek Szövetségének elnöksége** kéri a Szövetség kötelekébe tartozó egyesületeket, hogy a júliusi közgyűlésre vonatkozó tudósításokat sürgősen küldjék be, hogy a tárgysorozatot lehesen végleg összeállítani. A gyűlésre utazó szövetségi tagok számára kedvezményes jegy váltására jogosító igazolványok állanak rendelkezésre, melyeket a tagoknak 20 fill. beküldése ellenében azonnal megküld az elnökség.

— **Nevezetes dátum** lett az 1910. június 14. és 15. két város történetében. Désen és Szamosújváron a villamos világítás munkálatai befejeződtek és e napokon meg is nyult a villamos világítás meleg érdeklődés közepette ünnepélyes keretben. Ime két város, amely sok sötéttség után élvezheti már a világosságot!

— **Évszázó vizsgálatok.** Az irlgalmas növevrek gyulafehérvári intézetében, mint minden évben, úgy az idén is nagyszámú, érdeklődő közönség jelenlétében folytak le az elemi és polgári leányiskola évszázó vizsgálatai, melyeknek sikeréhez méltan sorakozik a gazdag munkakiállítás tanúbizonyosságul annak, hogy a sok elméleti ismeret megszerzése mellett az intézet arra is sulyt helyeztet, hogy a növendékek az élet számára ezen szükséges gyakorlati tárgyban is kiműveltesenek. Ezeknek keretébe szépen beilleszkedett a zenevizsga s a kedves záróünnepély is. Az ideai vizsgálatokon dr. K ö r ö d y P e t e r tanfelügyelő-kanonok elnökolt.

— **A gyulafehérvári ev. luth. nőegylet** f. évi június hó 29-én szerdán a sétateri kioszkban a helybeli katonazene közreműködésével táncvigalmat rendez. Belépti-díj: személyjegy 1 kor. 60 filler, családjegy 4 kor. Kezdeté este 8 órákor. A tiszta jövedelem jótékony-celokra fordittatik. Felülfizetéseket köszönettel fogad és nyilvánosan nyugtáz a választmány.

— **A jó példa hatalma.** A brassói főgimn. maturánsainak szép példáját csakhamar követelt a csiksomlyói főgimn. érettségét tett ifjai, akik az érettségi vizsgálat eredményének kihirdetése utáni napon a következő „Nyilatkozat”-ot állították ki és írták alá: Alulírott ifjak, kiket a M a d z s a r Gusztáv makói áll. főgimn. igazgató elnökle alatt, P á l Gábor főgimn. igazgató, kir. tanácsos, K a s s a i Lajos, S z l á v i k Ferenc, A n t a l Áron és S z. N a g y Gyula dr. tanárokból alakult érettségi vizsgáló bizottság 1910. június 18-án éretteknak nyilvánított, tanujelét akarván adni annak, hogy az életre tényleg megértünk, másrészt pedig annak is, hogy a jót, melyet az iskolában tanultunk, az életbe is át akarjuk ültetni, ezennel kijelentjük és becsületszavunkkal ígerjük, hogy az Anyaszentegyház által tiltott és bármilyen egyházi és haza ellen irányuló társulatba (pl. szabdkörműves társulat, Gallilei kör stb.) soha nem lépünk, azokat nem támogatjuk, sőt, amennyiben tőlünk telik, oda fogunk hatni, hogy azokba mások se lépjenek. Az ifjúság ezen nyilatkozata annál értékesebb, mert szabad elhatározásból fakadt akkor, mikor az érettségün már túl voltak e így senkitől sem tarthattak. A hittanár egész érdeme abban áll, hogy az éret-

ségizendő ifjak kezébe juttatta a Közművelődés 22-ik számát, melyben a brassói ifjak példájáról szó van. Az ifjúságé tehát az érdem, azt illeti az elismerés. Valóban „érettek“.

— **Az első petíció!** A kormánypart lapjai nagy gaudiummal hirdetik, hogy a kuriánál van már az első petíció és pedig Rakovszky István ellen, ki gróf Cziráky Józsefnek, egy szintizta katolikus főurnak kezéről ütötte el a csornai kerületet. A petíció okai közt a választási elnök pártoskodását, szabálytalanságot, visszaéléseket emlegetnek; s mindez kismiska a petícionálók előtt ahoz képest, hogy Rakovszky megpróbálta mondani választóinak, hogy rossz kezben vannak. Ez hát a casus belli?! Hiszen ezzel Rakovszky sem újat nem mondott, sem az igazságon nem lótt túl! Hát vajjon a Néppárt hány petíciót tudna benyújtani azok ellen a választások ellen, melyeken csufolták, megköpökdétek, a végtelenségig zaklatták és terrorizáltak a katolikus választókat az ezeket vezető papokat; s melyeken zsidó felekezeti jelszavakkal, a hitsorsosok presszionálásával teremtették meg a meggyőződést?!

— **Tornavizsga.** A helybeli főgimn. ifjúsága igen szépen sikerült tornavizsgát tartott a múlt vasárnap délután. A vizsga fővonulással és a tribün előtti tisztelgéssel kezdődött, aztán az egyes osztályok elhelyezkedtek a tágas teremben. A változatos műsort nagy közönség nézte végig. Voltak szabad gyakorlatok kezi szerrel és kézi szer nélkül, csapatornázások, birkózások és versenyek. A műsor végével a kegyelmes püspök úr kiosztotta a díjakat egy lelkesítő beszéd kíséretében. Hangsúlyozta, hogy végtelen öröme szolgál ez az egész ünnepelethez jövő vizsga, mert az eredményből azt látja, hogy ma már nemcsak a gyengébb tanulók, hanem a jók, a jelesek közt is vannak kitűnő tornászok. Magunk is készséggel valljuk be, hogy ennek az ifjúságnak fegyelmessége, gyors és szabatos mozgása, a fejlődő testi erő minden mutatványa arról győztet meg, hogy a tanítás a tornászat leghelyesebb elveinek és feltételeinek megvalósítása volt. Erősíteni a testi szervezetet, fölebrzesíteni az önbizalmat, szilárdítani a jellemet, az akaratot, hogy beálljon mind testi, mind szellemi tekintetben az emberi erők harmoniája: ez a torna pedagógiája. Hogy ebben oly fényes eredményt ért el a mi ifjúságunk, hogy oly sok jól iskolázott és összehangzólag kiművelt tornásza van az iskolának, egyedül B i h a r i Béla tornatanár érdeme, aki mindenkor a legnagyobb odaadással és szakértelemmel végezte fárasztó, de megbecsülhetetlen munkáját.

— **A Regnum Marianum-Egyesület** júl. 2-án d. e. 9 órákor tartja meg Budapesten (VII., Damjanich-u. 50 sz.) M a j l á t h G. Károly erdélyi püspök elnökle alatt a IX. Országos Maria-Kongregáció értekezletét, a következő tárgysorozattal. 1. Az életelvek kialakításának lélektana. Előadó: S z u s z a i Antal plebános (Dobosina). 2. A kegyelmi élet természetes alapjai. Előadó: H a n a u e r István dr. lelkiigazgató (Budapest). 3. A kegyelmi élet társadalmi feltételei. Előadó: J e h l i c s k a Ferenc dr. egy. m. tanár (Budapest). 4. A gyakori szentáldozás és az életpszichológia. I z s ó f Alajos e című előadásának megbeszélése, melyet a májusi pápi eucharisztikus értekezleten tartott. 5. Inditványok. (Az inditványok jún. 30-ig küldendők el a R. M. címére.)

— **Zarándoklatok Lourdesba.** A M a r i a ü n n e p z a r á n d o k l a t L o u r d e s b e. Szeptember hó 1-én Kisasszony-napi és Máriánapi ünnepségekre egy rendkívül érdekes és tekintettel arra, hogy a zarándoklat távol áll minden-

nemű üzleti dologtól, tehát igen mérsékelt részvételi áron tervezett zarándoklatot vezet Főtisztelendő S i p o s Ágoston s. lelkész Lourdesbe, aki már 3 évvel ezelőtt is a legnagyobb megelégedés mellett rendezett hasonló időre zarándoklat ugyancsak Lourdesbe. A zarándoklat utiránya Budapest—Wien—Salzburg—Maria Finisiedeln—Luzern—Milano—Nizza—Lourdes—Genua—Véence Budapest. Részletes menettervvel szívesen szolgál Főt. S i p o s Ágoston s. lelkész Budapest, IX., ker. Bakátséri plebánia.

Z a r á n d o k l a t L o u r d e s b a. Dr. K o h l Medard püspök, Dr. N e m e s Antal praelatus budavári plebanos és G a b l Sándor pozsonyi apátkanonok személyes részvételével és lelki vezérlete alatt Schweic legszebb pontjainak érintésével f. é. július hó 26-án zarándoklat indul Lourdesba. Jelenkezések már csak július hó 5-ig fogad el G a b l Sándor apátkanonok (Pozsony, Káptalan-utca 3.) ugyanott Programmok is kaphatók.

— **Katonák az aratásnál.** A közös hadügy-miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg rendeletet adott ki, hogy a közös hadsereg tényleges háromtényű legénységét az aratás idején három helyre szabadságolják. Pár év óta már gyakorlatban volt az, de eddig a szegényebb családok katonáit bocsátották haza, most azonban az engedmény általánossá lett. Az idén minden gazdasági munkához értő jó magaviseletű és teljesen kiképzett katona szabadságot kap és bárhol munkát vállalhat. Ezen engedmény alól csak az egyéves önkéntesek és a gyöngébb legénység vonatnak ki. A szabadság nem csak a gabona learatáshoz, de a takarmány lekaszáshoz, behordáshoz, sőt a szőlőművelési, kukuricaférisi munkálatokhoz is érvényben fog maradni. A szabadság mindig a parancsnoktól kérendő és pedig egy hónappal előbb. Részletes tájékoztatással a katonai ügyosztályok szolgálnak.

— **Maros-Vásárhely s. kir. város Felső Kereskedelmi Iskolájába** a jövő (1910/11.) tanévre az alsó (I.) osztályba felvételnél oly 14—17 éves ifjak (17 évnél idősebb tanulók felvételéről a tanári kar határoz), kik a gimnázium, reál vagy polgári iskola IV. osztályát (a latin nyelvét eltekintve) sikerrel végezték és erről bizonyítványt mutatnak fel. A középső (II.), illetve felső (III.) osztályba azok vehetők fel, kik valamely hazai hasonló rangú intézet alsó, illetve középső osztályát sikerrel végezték. A felvételre minden tanuló személyesen, atyja, anyja, vagy ezek külön megbízottja kíséretében tartozik megjelenni. Irásban jelenkezni nem lehet. A jövő tanévre a felvételek folyó év június 30-án és július 1., 2., 3. napjain delelőtt 8—12 óráig tartanak meg. Felvett tanulók a felvételi díj ellenében igazolványt kapnak. Ezzel jelentkeznek majd szeptember elején 1—4-ig beiratásra az osztályfőnöknél. Szeptemberben csak akkor tartunk folytatólag felvételt, ha a törvényes létszám (osztályonként 40) azt megengedi. Beiratási díj 22 K., ez a felvétel alkalmával fizetendő és felmentésnek nincs belye. Évi tandíj 100 K., mely összeg csak a szeptemberi jelenkezés alkalmával lesz fizetendő. Rendkívüli esetben e díj 2, esetleg 4 részletben is lefizethető. Szegénysorsú, jó viseletű és elmélettelű tanulók folyamodhatnak a tandíj elengedéseért. Erre nézve az igazgató ad felvilágosítást. A beiratás alkalmával az előző évi iskolai bizonyítvány — első ízben belépőknel a születési- és újraoltási bizonyítvány is bemutatandó. Az internátust lehetőleg még az ősz folyamán megnyitjuk, minthogy új iskolának hatalmas palotája már nemskára fedél alá kerül. Addig is elszállásolárol és jó ellátásról az igazgatóság gondoskodik.

— **Vasut állomások elnevezései.** A vasuti állomásoknak rendeltetési céljaik szerint más-más elnevezésük van. Az elnevezés magyarázására a kereskedelemügyi miniszter körrendelet bocsátott ki. E szerint „állomás“ elnevezés alá tartoznak, hol személy, podgyász, gyors és teheráru forgalmat bonyolíthatnak le. „Korlátolt forgalmú állomás“nak nevezik, hol a forgalmi ágak egyike-másika hiányzik. „Rakodó hely“nek nevezik azt a helyet, hol egyes magánfelek áru-küldeményeiket föl- és lerakhatják. „Megállóhely“ a nyílt vonalon levő hely, hol csak személy- és podgyászforgalmat bonyolíthatnak le. Végül „Kiterő“nek nevezik, mely vonattalálkozások céljaira szolgál.

— **Felülfizetések** a kath. legényegyesület jún. 12-én tartott mulatságán: A helybeli villanyos társulat, Rass Károly 20—20 K., Löw Károly 8 K., Balázs Ödön, Czirlea Aurél, Roska Miklós dr., Schermann Kálmán, Löw Emil 3—3 K., Ágh Antal, Papp György, Prohászka Viktor, Szekál Ignác, Ifj. Baumann Nándor, Pápi Viktor, Novák Ferenc, Petrács Ferenc 2—2 kor., Péter István, Salamon Szabin, Pöcker János, Megyeri Imre, Náder János, Mezei Illés, Kontz Viktor dr., Erdélyi Gyula, Gyulafy Albert, Urbán Gyula, Felix Giletta, Varráji Boldizsár, Vincze Albert, Kárpiss János, Lorch András, Váczy Zsigmond 1—1 kor., Bartha Ignác, Ujvári Jenő, Schmidt Ferenc 40—40 fil., Dudutz Bálint, Müller Lajos 30—30 fil. és Ujlaky Béla 20 fillér. A felülfizetéseket köszönettel fogadta az elnökség.

— **Diákutazások.** Irta M á t r a i F e r e n c Béla. Nyolcadrét 58 oldal füzve, ára? A pedagógia szolgálatában álló kis füzet célja a diákemberekkel megkedveltetni a szünidei túrákat. Egy Balatonvidéki gyalogutazás zamatos leírása (Győr, Zirc, Veszprém, Fűred, Tihanyon át) fűszerezve adomákkal és az ilyen utazások elmaradatlan apró kalandjaival.

— **Török nők újsága.** Az ifjútörök alkotmányos élet nagy szabadságot adott Törökországban a sajtónak. Különösen a nem-politikai jellegűnek. Ujjában újságot adnak ki Konstantinápolyban a török nők számára. Eleintén nem jól ment a vállalat, de úgy látszik, jó és érdekes újságot adnak, mert most már dícsékszenek vele, hogy a Mehasin-nek több mint 2000 előfizetője van.

— **A napsugár s a fehér ruha.** Az idén ismét a fehér szín fog uralkodni a női nyári divatban, mert ebben mindenki fiatalabbnak látszik, mint a mennyi idős. Azonkívül tudnivaló, hogy a fehér szín legjobban megvéd a nap sugarai ellen, a mit a forró égőv alatt lakó európaiak is bizonyítanak. Tudósok azonban kiderítették, hogy ez tévedés, mert a napsugár, ha fehér ruhán keresztül fehér bőrt ér, meglehetősen éget, míg fehér ruhában járó szerencsének még a legnagyobb meleg iránt is szinte teljesen érzéketlenek. Szakemberek tehát azt ajánlják, hogy a fehér ruhát feketével kell bélelni, vagyis az embernek mesterséges szerencsének kell változnia, ha a legnagyobb meleggel is dacolni akar.

— **Gyógynövényeket ismertető tanfolyam.** A nagyméltóságú földművelésügyi miniszter úr 1910. évi április hó 18-án 36430 sz. a. kelt magas rendeletével elhatározta, hogy a hazánkban vadon termő gyógynövények szedésének és értékesítésének elsajátítása végett lelkészek és néptanítók részére S napra terjedő tanfolyamot rendez. Ezen tanfolyamon az azon résztvevők a gyűjtésre érdemes vadontermő gyógynövényekkel megismerkedhetnek, azok gyűjtésének, szárításának, csomagolásának és értékesítésének minden részletét elsajátíthatják, hogy

azután állandó lakóhelyükön, a gyógynövények rendszeres gyűjtését és értékesítését szervezések. A tanfolyam külön erre a célra megnyert szakemberek vezetése mellett, a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián 1910. évi július 31-től augusztus 10-ig lesz megtartva. A tanfolyam résztvevőit a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter úr veszi fel s a résztvevők a kolozsvári gazdasági akadémiában ingyen lakásban és fejenként, — utiköltség és napi díj fejében 64 kor. (hatvannégy) általánosan fognak részesülni. Az általány felét a tanfolyam kezdetén, a másik felét pedig annak sikeres elvégzése után kapják kézhez. A tanfolyamra vidéki lakosok és néptanítók összesen 20-an lesznek felvéve. A felvételnél előnyben részesülnek azok, akik a helyvidéki, felvidéki, vagy erdélyrészi miniszteri kirendeltség területén működnek s a kiket a nevezett három miniszteri kirendeltség egyike e célra ajánlani fog. Ezek után előnyben fognak részesülni azok, a kik a gyógynövények termesztésével vagy gyűjtésével már eddig is foglalkoztak. A kik ezen tanfolyam részt venni óhajtanak, nyújtsák be 1910. június hó 30-ig ebbeli, a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter úrnak címzett kérvényüket a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóságához vagy a hegyvidéki, az erdélyrészi vagy pedig a felvidéki miniszteri kirendeltséghez. A kitűzött létszám betöltése után, külön miniszteri engedéllyel esetleg a helyhez mérten olyanok is vehetnek részt, akik segílyre nem tartanak igényt.

— **Tea-cigaretták.** Az elegáns angol dák — ha igaz a Matin híre — már nem csak isszák a teát, hanem szívják is. Néhány londoni írónő napjában husz-harminc teacigarettát is elvisz, s egy előkelő nő szalójában ebéd után általában csak teából sodort cigarettákat hordanak körül. London néhány ismert színésznője hetenként kétszer rendez teaszívási összejövetelt, sőt egy kensingtoni írónő-társaság már a maga „teaszívó-klub”-ját is megalakította. A dohányárusok persze szívesen vállalkoznak ennek az új szükségletnek kielégítésére: Londonban már minden trafikban kaphatók a tea-cigaretták.

— **A konstantinápolyi kutyák alkonya.** A mióta az ifjú-törökök fölkerültek, Törökország minden irányban lépést készült tartani az európai kultúrával. Nagy az elmaradottság a közegészségügyi intézmény dolgában, még Konstantinápolyban is, a birodalom fővárosában. Minthogy azonban a kormány ebben a tekintetben is reformokra készült, Remlinger doktor, a konstantinápolyi Pasteur-intézet vezetője tudományosan vizsgálta meg, mennyiben ártó elemei a Konstantinápoly utcáin gazdátlanul hemzsegető kutyák a főváros egészségügyének. Vizsgálatának eredményeit emlékiratban foglalva nyújtotta át a miniszteriumnak. Emlékiratában mindenekelőtt kifejti, hogy a török kutyák épp annyira ki vannak téve az ebdüh veszélyének, mint akármely más kutyafajta és hogy minden ezzel ellenkező nézet babona. Dus bizonyító anyag támogatásával kimutatja azután Remlinger doktor, hogy a konstantinápolyi kutyák hasznos szolgálatairól szóló elméletek, legendák mert a kutyák egyáltalán nem pótolhatják a nagyvárosok utca-tisztító berendezéseit. Az a vélekedés, hogy a kóbor kutyák az utcára kivett hulladékokat mind megessék, csak igen csekély részben helyes; mert az a valóság, hogy az utcázemelt túlnyomó részét nem fogyasztják el a kutyák, ellenben annyira széjjelszórják, hogy összegyűjteni és elhordani azután lehetetlen. Tagadhatatlan ugyan, hogy a városnak bizonyos jövedelme van a kutyák hulladékaiból; maga Amerika 800 ezer kiló ilyen ekskrementu-

mot vásárol évenként, métermázsáját átlag 36 koronájával. De ezzel a jövedelemmel szemben ott van az az állandó veszedelem, hogy a kóbor kutyák széjjelhoradják és elterjesztik a ragadós betegségeket. Remlinger doktor meggyőzően bizonyítja be, hogy a kutyák a terjesztői a tífusz, a tuberkulózisnak, mint diftériának. A memorandum érveinek akkora volt a hatása, hogy a török kormány nagyszabású intézkedésekre készült most a kutyák ellen. Konstantinápoly utcai életének festői elemei alkalmasint már nem sokára megfognak egygyel.

A csiki székely krónikáról.

Bátrak vagyunk az érdeklődők, különösen székely véreink figyelmét előre is felhívni a fenti cím alatt nem sokára megjelenő füzetre. Jós János főgimn. tanár ugyanis egy nagyobb szabású családtörténeti munkájában foglalkozik a székely krónikával is, különösen pedig foglalkozik Dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanár és akadémiai tagnak 1905-ben, az akadémia kiadásában megjelent „A csiki székely krónika” című munkájával, amely munkában Dr. Szádeczky végleg le akar számolni a székely krónikával, azt egészében kóhólmánynak nevezi, előadásait pedig badarságoknak bélyegezi. A szerző fent említett munkájában kimutatja, hogy Szádeczky Lajosnak a székely krónikára vonatkozó állításai részben beigazolatlanok, részben pedig alaptalanok, s hogy a csiki székely krónika, bárha részben meghamisították is, de egészében hiteles munka.

Kimutatja továbbá a szerző egy másik akadémikusnak szintén a székely történelemre vonatkozó nagy tévedését, aki a székely fiüleányság jogintézményének régi voltát s ezzel kapcsolatban a székely történelemnek némely más igazságát is, éppen azzal a (15. századi) törvénnyel akarja megdönteni, szintén 1905-ben az Akadémia kiadásában megjelent munkájában, amely törvény nemcsak szól és intézkedik a fiüleányságról, hanem azt is megmondja, hogy a fiüleányság a székelyeknél azelőtt is már régen meg volt.

Miután a családtörténeti munka könyvpiacon nem kerül, többek felkérésére határozta el a szerző, hogy munkájának a székely krónikáról szóló fejezetéből közhasználatra külön lenyomatot készített, amely füzetre egy koronára 20 fillérjével már elő lehet fizetni a szerzőnél Szamosújváron (Szolnok-Doboka m.). Annnyival inkább felhívjuk az érdeklődők figyelmét s kérjük támogatásukat, mert egy tőzsgyökeres székely ember állott sorompóba, hogy a székely történelemnek némely megtámadott s elesavart igazságát megvédelmezze.

Igaz! a szerző munkája nem az Akadémia kiadásában, hanem saját költségén fog megjelenni!!

(Szikulusz.)

Szerkesztői üzenetek.

T. L. Köszönet a figyelemért, bár mindenütt úgy gondolnának reánk.

Erényvirágok. Most a mai modern világban legalább is más címet kell adni, talán, ha az a másik lap tovább él, ott megjelenik.

Budapest 33. Csak türelem, hisz' mindenki oly figyelemmel van; aztán meg az a mondás: Maria hat géjlofen etc. meg a sok imádság. Ad revidere.

Epilogus. Csak szabadna leleplezni; ilyen munkások kellenének (de nincsenek!) a sajtónak. Hódolat.

Tusnádfürdő. Ha van, minden kérdés nélkül megy, a türelmetlenség nem ér semmit.

Erzsébetváros. Az idén sehol sem tartok. Jól vagyok. Levele eljutott oda. Ez életben többet Előpatakra nem megyek.

Sepsiszentgyörgy. A Balaton mellett, Tapolcán szívesen látom, ott beszélgethetünk. Jöjjen. A múlt számban nem találkozott ismerőssel? Üdv.

Faragó. Multkor nem fért el, ime az egyik jön. Üdv. **Pétkőre.** Jaj, de aranyos maga, de „A kereszt alatt” még sem vált be.

B. Kolozsvár. Jöjjen az ordinációra; majd tanácskoznunk róla. Köszönöm a hirt, de az újságba is küldjön valakit.

H. I. Megjöttök, egy kicsit pihennek és mennek a nyomdába.

Hj. Cs. J. J. A tisztelet példányt megindítottam, csak a 24. számból tudok egyet küldeni, az előzők teljesen elfogytak. Szíves munkálkodását jövőre is kérem. Üdv.

Bács. Kegyeskedjék türelemmel lenni, egyszerre nem lehet közölni a hosszúság miatt. Lehet, hogy a szünetre marad. Köszönet és salus!

P á l y á z a t.

Az erdélyrészi Szt. Istvánról nevezett szentferenczi tartomány újonc pappnevendékei közé felvesz oly román kath. ifjakat, kik életük legalább 15 évét elérték, szerzetesi életre hivatással bírnak, kifogástalan erkölcsű életűek, a gimnáziumnak legalább IV. osztályát sikeresen elvégezték, ép és egészséges testűek.

Pályázók folyamodványukat alulírott-hoz intézve a következő mellékletekkel lássák el: 1) keresztlevél, 2) gimnáziumi bizonyítvány, 3) orvosi bizonyítvány, 4) erkölcsi bizonyítvány a község lelkészétől v. hitoktatótól, 5) szülői beleegyezésről szóló bizonyítvány, 6) újrallítási bizonyítvány.

Magasabb osztályokat végzetek előnyben részesülnek. További, úgy gimnázium mint bölcsészeti kiképzetésüket a rend kebelében és költségein nyerik, valamint a hittudományt is.

Jövendő hivatás: lelkipásztorkodás, hitszónoklat, missziótartás, elemi oktatás, hitoktatás, lelkipásztori kisegítés stb.

Pályázati határidő f. évi július 20. Medgyes, (Nagyküküllőmegye.)

P. Kőry Ottó,
rendfőnök.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügynöki. A világ egy szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappánát**

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

Dániel Imre „Diarium“=a.

(Folytatás.)

Ad hospitium inde iter relegentibus me, meo(ue) Socio Patre Paulino Dobos, Italus quidam Clericus ex eadem Basilica redux, hunc primum sarcasticis propositionibus lacessere cepit, tum: quibus ego forem? et an linguam Gallicam loquerer? curiosius ex me idiomate gallico percontari perrexit. Mira ejusdem interrogatione per responsum breve, sed pressum (In marg.: à me) expedita, Is ulterius seiscitari destitit. Nos autem ex longinqua via toti fessi ad hospitium revertimus.

Ad proximum templum rotundum, quod Basilicae huic adiacet, ob pluviosi temporis incommodum accedere non licuit, in cuius medio altare esse audio, quod Alexander IV. Pontifex anno 1256. consecravit sub invocatione sanctae Constantiae Virginis, filiae Constantini Imperatoris, ujus etiam corpus cum reliquiis Atticae, Arthemiae, et Emerentianae Virgini(m) ibidem reconditur.

(Pag. 68.) (XXI.) Catalogum Bibliothecae Casanatensis, à Patre Joanne Bapt. Autefredi, primario Bibliothecario, sociorum(ue) suorum opera adornatum, evolvere diligentius cepi. Praefatione primo Catalogi Tomo (In marg.: Clementi XIII. Pontifici dedicato) praefixa prolixè totius operis ratio exponitur, eruditur(ue) Lector, quid peculiare Catalogus hic prae aliis, à Doctissimis Viris, editis in se complectatur?, quive ordo in recensendis Auctoribus, eorum(ue) operibus indicandis observetur? Exinde ad Ecclesiam S. Agnetis, in Platea Navoniana sitam, quae hodie Sactae hujus Martyris festum augustiori ritu celebrabat, accessi. Praelatus Mitratu Sacris operabatur, una cum suis assistentibus pretiosissimis vestibus indutus, qui sub gloria, et post epistolam decantatam ad infimos majoris alteris gradus considerabant. Turba ingens Musicor(um), quae chorum Ecclesiae occupabat, artificioso partium (In marg.: omnis generis) Instrumentor(um) sono, partim elegantissimarum vocum suavitate, frequentissimo numero ad eam Ecclesiam concurrentis Romani populi multitudine(m) tergoribus Arae conversis chorum intuentem (In marg.: intentis(ue) auribus Musicam audientem) ita oblectabat, ut illa, velut oblita Domus Dei, in quam confluerat, non tam religionis quam recreandarum aurium causa Solemnibus Sacris adesse crederetur. Adstantium planè oculi, omnis(ue) adtentio choro adfixa videbantur. Sed et editiora, lateralium Altarium pegmata non à vulgo tantum, sed ab ipsis Clericis conscedebantur, ut plenior oculis ad Musicorum chorum directis (In marg.: auribus(ue) satisfactio impenderetur. Discursibus etiam ad angulos Ecclesiae interpositis longinqui Pontificalis Sacri taedia leniebantur. Sub cujus ea parte, quae post decantatam epistolam ad Evangelium usq(ue) intercedit, Musici semihorae ferae spatium ostendendae suae scientiae tribuebant. Ecclesiam hanc, veluti suarum laudum theatrum, prae reliquis delegisse videbatur juvenis ille, qui tremulam suam vocem ad summae altitudinis apicem provehebat. In illum curiosae multitudine oculi, ora(ue) conversa conspicebantur, id solum jam deesse, existimari poterat, ut concussis invicem palmis illi applauderetur.

(Pag. 69.) (XXII.) Ob assiduas pluvias inde à matutino tempore ad serum usq(ue) vesperum cadentes, totus à me diès domi exactus, legendo(ue) praeclaro Benedicti XIV. de Ca-

nonizatione Sanctorum¹⁾ Operi impensus fuit. Datum etiam aliquid temporis lectioni Italici Itineris²⁾ à Mabilionio conscripti. (XXIII.) Revisa rursus à me fuit Bibliothecae Casanatensis, et ante prandium quidem illa Catalogi pars quae Biblia et Historicos Auctores complectitur, diligentius perlecta, huius(ue) deinde juncta, inspectio Catalogi Bibliothecae Chigianae, quae inter Romanos celebriorem locum tenet. Expleto lectione tempore, quod ante prandium tribus, et media, à prandiis duabus cum media absolvitur horis, visum est adire meliores, quae in urbe sunt, Librarium Officinas, inter quas Nicolai Lizzani è regione Palatii Chigiani in Platea Cursus collocata haud postrema est. Illic semihorae fere spatio dimoratus loculos singulos officinae curiosis oculis percurri, si forte in novos libros, mihi ad id tempus non notos, impingerem. Deprehendi nihil, quod fugisset meam notitiam. Bibliopola mihi duplicem suae Collectionis Catalogum dono dedit.

A prandiis in eadem Bibliotheca Casanatensi praeclarum Moreri opus, quod inscribitur: Le grand Dictionnaire³⁾ trivi. Insignes de qualibet materia scribenti praestare potest utilitates, unde, velut ex quodam fonte, rivuli derivari possunt. In Officina deinde Libraria Collegio Romano proxima per transannam percurri novum Librum, qui Romanae Urbis elegantias describit, easdem(ue) insignibus Cupris expressas (pag. 70.) exhibet, cui, Librarius à me de pretio interrogatus, S. Paulorum defixum esse respondebat. In alia rursus Officina Libraria mihi in via versus hospitium occurrente fugitivo oculo percurri recentem historiam Servi Dei Josephi Benedicti Labrè à suo Confessario typis datam. De hoc Viro jam superius à me facta mentio. Hujus Cuprum pene singulae Librariae Officinae Valvis in Urbe adfixam cernitur. (XXIV.) Moreri, Historici Dictionarii lectio continuata in Bibliotheca Casanatensi ante prandium; à prandiis pluvia aditum omnem ad illam, alia(ue) loca impedit, domi igitur totu(m) tempus in aliis occupationibus exactum. (XXV.) Ad mirificam serenitatem restituto tempore ad Basilicam Vaticanam S. Petri concessi, atq(ue) Cantato Sacro Conventuali, quod in laterali Sacello in praesentia Canoniorum habitum est, interfui. Sub hoc Diaconus, et Subdiaconus Communione refecti sunt. Divina multa cum gravitate, et modestia peraguntur. Inde ad Pontificii Archivi Custodem D(omi)num Callixtum Marino, saepius antea quaesitum, sed nusquam domi repertum, inveni, non opportunissime deprehensum. (Quum me è meis sermonibus eum esse didicisset, qui sibi à Viennensi Nuncio maximo opere commendatus forem, egit mecum singulari cum humanitate testatus(ue) est suum dolorem, quod incassum iterato ad ipsu(m) inviderem. Post officiosa colloquia ultro citro(ue) instituta digressus sum ad aperiendum itineris mei scopum. Nihil sibi gratius fore reponere, quam praeclaro fiti secundare, suam(ue) operam eo

conferre, ut undequaq(ue) dives in Patriam revertar. Codicem subinde saeculi XI, qui commentarios in Evangelia complectitur, incerti(ue) auctoris opus est, mihi exhibuit, illum à se typis datum iri dicens.

(Pag. 71.) Exhibita pariter mihi sunt duo antiquiora ex Archivio Pontificio Prothocolla, quorum altero Pontificis Honorii III. varia Brevia et Bullae continebantur. Cum summa porro voluptate ex eodem intellexi, quidquid Monumentorum ad res Ecclesiasticae Tran(silvan)iae pertinentiu(m) in secretiori non minus Palatii Vaticani Tabulario, quam Apostolicae Datariae Archivo reperiri potui, à se ante duos, ut ajebat, menses Viennam ad manus Nuncii, in 100 circiter phileris transumptum, missum fuisse. Si quid adhuc ultra illa deprehenderetur, indagandi, describendi(ue) liberalem mihi veniam fecit. Literarias quasdam ephemerides ad hospitium deferendi, illasq(ue) cum commoditate legendi gratiam mihi praestitit, dum valedicerem.

A prandiis revisi Ill(ustriss)imum Borgia, Congregationis de propaganda fide Secretarium(m), praesentaviq(ue) eidem operis à Salagio editi Tomum à Nuncio Viennensi transmissum. Hinc Amici conveniendi causa ad Collegium S. Apollinaris transivi, et brevi tempore amicis colloquiis tributo, ad Ecclesiam S. Agnetis in Platea Navoniana sitam, in qua S(antiss)imum Xristi corpus quadraginta hora(um) adorationis expositum erat. Ingens in illa argenti vis innumerabilium ardentium Candelarum multitudo, Crystallinar(um) Lampadam hinc inde pendendum series, pretiosissimum deniq(ue) ostensorium in summa altitudine collocatum, inexplicabilem quamdam majestatem praeferebant, oculos(ue) jucundo spectaculo recreabant. In singulis per Urbem Ecclesias distincta quapiam solemnitate hujusmodi expositiones celebrantur. Ara copiosissimis cereis candelis instruitur, fenestras cortinis obducuntur, ut candelarum lux festivior sit. Laude digna est Itolorum erga augustissimum Mysteriu(m) devotio, pietatem tamen Germanor(um) in observandis festis, Dominicis(ue) diebus non aemula(n)tur. Exterus Romae degens non potest non offendi dum his diebus rerum omniu(m) Nundinationes, et quorumvis onerum vecturas impunè permitti cernit.

(Pag. 72.) Continuatio Diarii. (In marg.: Mense Januario. 1784.) (XXVI.) Bibliotheca Casanatensis antemeridiana horae lectioni Moreri, atque fugitivae perustrationi illius operis à Celesti Muratorio editi impensus à me fuit, quod vetusta Romanae Inscriptiones complectitur.⁴⁾ Diende P. Zaccaria, Vir à multiplicibus adversus Febronium in lucem evulgatis operibus in orbe litterario notus à me conventus fuit, qui aliam jam à me quaesitum, domi suae deprehendi nequaquam poterat. À Viro instructissimam innumerabilium Auctorum Bibliothecam possidente, quam excellentes quoq(ue) Gallici Libri exornant, me cum cognitione honorum Auctorum discessurum esse tanto findentius speraveram, quod eidem, post significatum primarium suscepti itineris scopum, declaraverim inter sermones reliquos, me à vasta illius eruditione proficere velle, maxime in adipiscenda honorum Librorum cognitione.

4) Muratorinac: „Novus thesaurus veterum inscriptionum“ című, Milanóban 1739—43. négy i. kötetben közzétett műve.

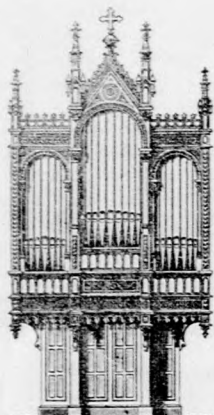
1) XIV. Benedek pápának (Prosper Samberdini) bolognai bihoros érsek korában „De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione“ c. műve, mely 1734—38-ban jelent meg Bolognában.

2) Mabilon: „Museum Stalikum“ c. munkájának Párisban, 1687-ben nyomtatott kötete.

3) Moreri: „Le grand dictionnaire“ ro historiquae“ címen Lyonban 1674-ben kiadott jókaraú, de kevésbé sikerült munkája.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtszl. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

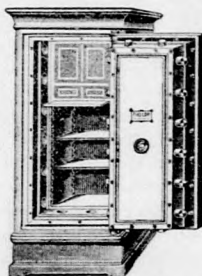
teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bármintemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ...

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Arjegyék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.

Alapított 1840-ben, 1890-ben állami ezüst-éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott haranggyár, ARAD, Rákóczy-utca 11-28.

Ajánlja a hangoknak elő-revalomeghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és ármegetakarítás értékélp. u. egy ilyen szabadalmazott 260 klg. súlyú harang hangja egy más régebbi szerkezetű 400 klg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyed, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszerelésre való átalakítását, — repedt harangoknak újtraváló öntését vagy csekély felülízetés mellett való becserezését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: eszalák, pluvialek, velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, íohogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón es jól eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —